

LECT. UNIV. DR. ALINA-MONICA AXENTE
Universitatea „Titu Maiorescu” din București, Facultatea de Drept

INSTITUȚII DE DREPT PRIVAT ROMAN

VOL. 2. TEORIA GENERALĂ
A OBLIGAȚIILOR

Editura
Stamangiu
2022

CUPRINS

PARTEA GENERALĂ A OBLIGAȚIILOR	1
CAPITOLUL I. DEFINIȚIA ȘI ELEMENTELE OBLIGAȚIILOR	3
<i>Secțiunea 1. Noțiunea de obligație</i>	3
<i>Secțiunea a 2-a. Elementele obligației</i>	4
1. Subiectele obligației	4
2. Obiectul obligației	5
3. Sancțiunea obligației	7
CAPITOLUL AL II-LEA. CATEGORII DE OBLIGAȚII	8
<i>Secțiunea 1. Categorii de obligații în funcție de izvoare</i>	8
<i>Secțiunea a 2-a. Categorii de obligații în funcție de sancțiune</i>	9
<i>Secțiunea a 3-a. Categorii de obligații în funcție de subiecte</i>	10
CAPITOLUL AL III-LEA. EFECTELE OBLIGAȚIILOR	12
<i>Secțiunea 1. Executarea obligațiilor</i>	12
1. Cadrul general	12
2. Nulitatea stipulațiunii pentru altul	13
3. Nulitatea promisiunii pentru fapta altuia	15
4. Reprezentarea în contracte (răspunderea civilă contractuală)	17
4.1. Concept. Premise	17
4.2. Acțiunile cu caracter alăturat	19
4.3. Tipuri ale reprezentării	23
4.3.1. Reprezentarea perfectă și reprezentarea imperfectă	24
4.3.2. Reprezentarea activă și reprezentarea pasivă	25
4.3.3. Considerente finale	26
5. Sistemul noxalității și sistemul acțiunilor noxale (răspunderea civilă delictuală pentru fapta altuia)	26
5.1. Sistemul noxalității	27
5.2. Sistemul acțiunilor noxale	28
<i>Secțiunea a 2-a. Neexecutarea obligațiilor</i>	33
1. Cauzele de neexecutare a obligațiilor	33
1.1. Cazul fortuit	34
1.2. Forța majoră	34
1.3. Culpa	37
1.4. Dolul	39
1.5. Mora	39

1.6. Custodia _____	40
2. Limitele răspunderii debitorului. Daune-interese _____	41
CAPITOLUL AL IV-LEA. STINGEREA OBLIGAȚIILOR _____	43
<i>Secțiunea 1. Moduri voluntare de stingere a obligațiilor _____</i>	<i>43</i>
1. Plata _____	43
2. Darea în plată _____	47
3. Novațiunea _____	47
3.1. Novațiunea voluntară _____	47
3.2. Novațiunea necesară _____	50
4. Compensațiunea _____	50
5. Remiterea de datorie _____	53
<i>Secțiunea a 2-a. Moduri nevoluntare de stingere a obligațiilor _____</i>	<i>56</i>
1. Imposibilitatea de executare _____	56
2. Confuziunea _____	57
3. Moartea _____	57
4. Prescripția extinctivă _____	58
5. <i>Capitis deminutio</i> (minima) _____	59
CAPITOLUL AL V-LEA. TRANSMITEREA (TRANSFERUL) OBLIGAȚIILOR _____	61
<i>Secțiunea 1. Cesiunea de creanță _____</i>	<i>61</i>
<i>Secțiunea a 2-a. Cesiunea de datorie _____</i>	<i>64</i>
CAPITOLUL AL VI-LEA. GARANȚII _____	65
<i>Secțiunea 1. Garanții personale _____</i>	<i>65</i>
1. Garanțiile personale specifice epocii vechi _____	65
1.1. <i>Sponsio</i> _____	65
1.2. <i>Fidepromissio</i> _____	66
2. Garanțiile personale în dreptul clasic _____	68
3. Reformarea garanțiilor personale în dreptul postclasic _____	69
3.1. Beneficiul de cesiune de acțiuni _____	69
3.2. Beneficiul de diviziune _____	70
3.3. Beneficiul de discuțiune _____	70
4. Alte forme de garanții (neformale) _____	70
4.1. <i>Receptum argentarii</i> _____	70
4.2. <i>Constitutum debiti alieni</i> _____	71
4.3. <i>Mandatum pecuniae credendae</i> _____	71
<i>Secțiunea a 2-a. Garanții reale _____</i>	<i>71</i>
1. Fiducia _____	72
2. Gajul _____	73
3. Ipoteca _____	74
3.1. Evoluția ipotecii _____	74

3.2. Constituirea ipotecii _____	76
3.3. Trăsăturile ipotecii _____	78
3.4. Stabilirea rangului creditorilor ipotecari _____	81
3.5. Efectele ipotecii _____	81
3.6. Stingerea ipotecii _____	82

PARTEA SPECIALĂ A OBLIGAȚIILOR. IZVOARELE OBLIGAȚIILOR _____ 83

CAPITOLUL I. DESPRE CONTRACTE _____ 85

Secțiunea 1. Noțiune _____ 85

Secțiunea a 2-a. Elementele contractelor _____ 85

1. Elementele esențiale ale contractelor _____ 86

1.1. Obiectul _____ 86

1.2. Capacitatea _____ 87

1.3. Consimțământul _____ 88

1.3.1. Violența fizică (vis) _____ 88

1.3.2. Neseriozitatea _____ 88

1.3.3. Eroarea _____ 89

1.3.4. Teama (*metus*) _____ 90

1.3.5. Dolus _____ 91

2. Elementele accidentale ale contractelor _____ 92

2.1. Termenul _____ 92

2.1.1. Termenul suspensiv _____ 92

2.1.2. Termenul extinctiv _____ 96

2.2. Condiția _____ 96

Secțiunea a 3-a. Clasificarea contractelor _____ 97

Secțiunea a 4-a. Contracte solemne _____ 99

1. *Sponsio religiosa* _____ 100

2. *Iusiurandum liberti* _____ 101

3. *Sponsio laica* _____ 101

4. Stipulațiunea (contractul verbal) _____ 102

5. *Dotis dictio* _____ 104

6. *Nexum* _____ 105

7. Contractul literal (*litteris*) _____ 108

Secțiunea a 5-a. Contracte reale _____ 109

1. *Mutuum* (împrumutul de consumațiune) _____ 110

2. Fiducia _____ 112

3. Gajul _____ 112

4. Comodatul _____ 113

5. Depozitul _____ 115

Secțiunea a 6-a. Contracte consensuale	117
1. Vânzarea (<i>emptor venditio</i>)	118
1.1. Elementele vânzării	118
1.1.1. Consimțământul	119
1.1.2. Obiectul/marfa (<i>merx</i>)	119
1.1.3. Prețul (<i>pretium</i>)	122
1.2. Efectele vânzării	123
1.2.1. Obligațiile vânzătorului	123
1.2.2. Obligațiile cumpărătorului	128
2. Locațiunea (<i>locatio conductio</i>)	129
2.1. <i>Locatio rei</i>	129
2.1.1. Elementele locațiunii unui lucru	130
2.1.2. Efectele produse de <i>locatio rei</i>	130
2.1.3. Stingerea locațiunii unui lucru	131
2.2. <i>Locatio operarum</i>	132
2.3. <i>Locatio operis faciendi</i>	134
2.4. Anexă/precizări terminologice	134
3. Societatea	135
3.1. Formele societății	135
3.2. Elementele contractului de societate	137
3.3. Efectele contractului de societate	138
3.4. Stingerea societății	138
4. Mandatul	139
4.1. Elementele contractului de mandat	140
4.2. Efectele contractului de mandat/obligațiile părților	141
Secțiunea a 7-a. Contracte nenumite	142
CAPITOLUL AL II-LEA. PACTE	145
Secțiunea 1. Pactele pretoriene (pacta praetoria)	145
1.1. Recepta	146
1.2. Pactul de jurământ (<i>iusiurandum voluntarium</i>)	146
1.3. Pactul de constituit	147
Secțiunea a 2-a. Pactele alăturate (pacta adiecta)	147
Secțiunea a 3-a. Pactele legitime (pacta legitima)	147
1. Donația	148
1.1. Caracterile donației	148
1.2. Felurile donației	149
1.2.1. Donația <i>inter vivos</i>	149
1.2.2. Donația <i>mortis causa</i>	154
2. Compromisul	154

CAPITOLUL AL III-LEA. QUASICONTRACTE	156
<i>Secțiunea 1. Gestiunea de afaceri (negotiorum gestio)</i>	156
<i>Secțiunea a 2-a. Plata lucrului nedatorat</i>	158
<i>Secțiunea a 3-a. Gestiunea tutorelui pentru copil</i>	159
<i>Secțiunea a 4-a. Acceptarea unei succesiuni</i>	161
<i>Secțiunea a 5-a. Indiviziunea</i>	162
CAPITOLUL AL IV-LEA. DELICTE	164
<i>Secțiunea 1. Câteva considerații despre delictе</i>	164
<i>Secțiunea a 2-a. Delictе private vechi</i>	165
1. Furtul	165
1.1. <i>Furtum manifestum</i>	165
1.2. <i>Furtum nec manifestum</i>	166
2. Iniuria	167
2.1. Iniuria în epoca veche	167
2.2. Iniuria în dreptul clasic și postclasic	168
3. <i>Damnum iniuria datum</i> (paguba cauzată pe nedrept)	169
<i>Secțiunea a 3-a. Delictе private noi</i>	171
1. Rapina (tâlhăria)	171
2. <i>Metus și dolus</i>	171
3. <i>Fraus creditorum</i> (frauda creditorilor)	172
CAPITOLUL AL IV-LEA. QUASIDELICTE	175
BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ	177